

Tot zo rond 1850 had Haarlem nog lang niet de grootte die ze nu heeft. Het begon vooral na 1870 toen de werkgelegenheid toenam en daarmee het aantal benodigde arbeiders. In die periode begonnen de plannen voor de uitbreidingen van Haarlem met nieuwe buurten zoals de Leidsebuurt. Dat was ook wel nodig omdat daarna in korte tijd de Haarlemse bevolking meer dan verdubbelde.

Tot die tijd woonden de arbeiders voornamelijk in de binnenstad. Mensen die het konden betalen gingen aan de rand van de stad of daarbuiten wonen. Voor het groeiende aantal arbeiders werd eigenlijk weinig tot niets gedaan. Het wonen in de stad was voor de arbeider slecht geregeld. De

kleine huisjes die ze konden betalen hadden vaak geen drinkwater en een riolering was zeldzaam. Het betekende veel mensen in een benauwde woning met veelal één ruimte waar werd gekookt, gegeten, gewassen en geslapen. De gemeente liet de oplossing over aan het particuliere initiatief. Na 1870 werd ingezien dat de situatie met het sterk groeiende inwoneraantal onhoudbaar werd. De gemeente ondernam actie en ook de eerste woningbouwverenigingen ontstonden. Open terreinen werden bebouwd, zoals op het Glasblazersveld aan de overkant van het Spaarne en de Rozenprielbuurt begon vanaf 1876 gestalte te krijgen.

In 1880 werd door de gemeente besloten tot een uitbreiding aan de westzijde van de stad. Het begon met het dempen van de Singelgracht waarmee de Wilhelminastraat ontstond. In die omgeving werden grote huizen gebouwd en aan de andere kant van de Leidsevaart werd eveneens begonnen. Op een gedenksteen tussen Leidsevaart nummer 120 en 122 werd in 1880 de eerste steen gelegd. In het fraaie taalgebruik van die tijd stond gebeiteld:

*'De eerste steen gelegd den 29sten mei 1880 door
den Edel Achtbaren Heer
Mr. E.A. Jordens,
Burgemeester van Haarlem,
wegens de eersten bouw in het
westelijke stadskwartier'*

Met het noemen van 'het westelijke stadskwartier' vraag je je af of de naam Leidsebuurt toen al gebruikt werd. Om de tekst daadwerkelijk te kunnen lezen moet je een klein stukje naar de muur boven het trottoir kijken. Achter een plantentafeltje tussen ranke pootjes is de steen zichtbaar. Jammer dat ze zo is weggestopt. In feite kijk je hier naar het 'geboortekaartje' van de Leidsebuurt. Die mag best wat beter in het zicht. Overigens valt in de tekst nog op dat Jordens met een 'J' is geschreven, dat moet een 'I' zijn van lordens!

Nadat de stratenplannen voor de wijk waren gemaakt is de grond voor woningbouw verkocht aan particulieren, coöperatieve bouwverenigingen, werkgevers en woningcorporaties. In 1901 werden de voorwaarden voor woningbouw aangescherpt met een woningwet. Broodnodig, omdat de voor die tijd ingediende bouwplannen onder geen andere geen rekening hielden met de stadsstructuur. Dat gold met name voor buurten waar arbeiders woonden waardoor de vormgeving van de woningen vaak saai, een minimum aan comfort en eentonig is. Later werd dat in andere buurten beter met meer groen, bredere straten en pleintjes.

Bron: Geschiedenis van de Leidsebuurt (leidsebuurt.nl)

Noord Hollands Archief